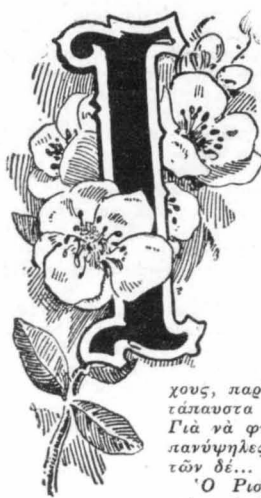

ΕΝΑΣ ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ ΓΟΗΤΟΣ ΝΤΕ ΡΙΣΙΛΙΕ

ΚΣΤ'.

ΔΟΥ τί γράφει ο Βολταίρος για τὸ ἀπόρθητο φρούριο τοῦ Πόρ-Μαόν, τῆς νήσου Μινόρκας καὶ γιὰ τὴν ἄλωσιν του ἀπὸ τὸ Ρισελιέ, ὁ ὁποῖος βρισκόταν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Γάλλων πολιορκητῶν:

«Τὸ φρούριον αὐτὸ ἦταν ἕνας μονοκώματος βράχος πρὸς τὸν περιστοιχίζαν ἀπὸ παντοῦ τάρροι, σκαμμένους μέσα στὴν πέτρα, βάθους εἰκοσι καὶ τριάντα ποδῶν. Στὴν κορυφὴ τοῦ βράχου αὐτοῦ βρισκόντουσαν οἱ Ἀγγλοὶ καί, ἀπρόσβητα ἀπὸ τὰ δικά μας ὀδούζια, ἔκαναν θραυθὸν στὶς γραμμὲς μας μὲ τὰ κανόνια τους.

Μά, ὅταν ὁ Ρισελιέ διέταξε γενικὴ ἐπίθεσι, τίποτε δὲν μπόρεσε ν' ἀνισταθῆ στὴν ὀρμὴ τῶν στρατιωτῶν μας, οἱ ὁποῖοι κατέβησαν μὲς' στὰς τάρρους καὶ σκαρφάλωσαν ἀπὸς βράχους, παρ' ὅλες τὶς φωτιὰς πρὸς ξερνοῦσαν ἀκατάλαυστα ἐναντίον τους τὰ ἀγγλικά κανόνια. Γιὰ νὰ φτάσουν τοὺς Ἀγγλους ἐστῆσαν σκαλὲς πανύψηλος ἢ ἀνέβησαν οἱ μὲν στοὺς ὤμους τῶν δέ...

Ὁ Ρισελιέ βρισκόταν πάντα ἀνάμεσά τους καὶ πολιορκῶς μ' αὐτοὺς ἐπιτεθειμένους σὰν τὸν τελευταῖο στρατιώτη, ἐκτινέμενος ἐξ ὅλων τῶν κινδύνων. Τὸ ὑψηλὸ παράδειγμα του συνετέλεσε περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ὥστε νὰ καταλάβουν, μέσα σὲ λίγη ὥρα, οἱ στρατιώτες μας ὅλα τὰ ἐξωτερικά ὄχρωμάτα τοῦ φρουρίου...

Τὴ νύχτα σταμάτησε ἡ ἐπίθεσι, ἀλλὰ τὴν ἄλλη μέρα, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀγγλων πολιορκουμένων στρατιῶν Μπλάκμαν, βλέποντας πὸς οἱ Γάλλοι ἦσαν περὶ κύριον τῆς καταστάσεως, παραδόθηκε μὲ ὅλη τὴ φρουρὰ του στὸ Ρισελιέ.

Μετά τὸ θρίαμβὸ του αὐτοῦ, ὁ Γάλλος στρατάρχης ἔστειλε στὶς Βερσαλλίες τὸ γιὸ τοῦ Φρονσάκ γιὰ ν' ἀναγγεῖλῃ τὴ νίκη. Τότε ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος 15ος τὸν ἀπένευε τὸ Σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου καὶ ἐξέδωκε τὸ διάταγμα μὲ τὸ ὁποῖο τὸν ἐπέτρπε νὰ διατηρήσῃ ἰσοβίως τὸν τίτλο του ὡς πρώτου εὐγενοῦς τῆς Αὐλῆς.

Ἡ Πομπαδόρ όμως, μὴ θέλοντας νὰ γυρίσῃ ἀμέσως θριαμβευτὴς ὁ Ρισελιέ στὸ Παρίσι, φρόντισε νὰ ἐκδοθῆ μιά διαταγὴ διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἦρωας διέτασσε νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὶς φρουρὰς τῆς Προβηγκίας. Ἔτσι, ὁ στρατάρχης ἐπέστρεψε στὴν πρωτεύουσα ὅταν ἡ νίκη του εἶχε περὶ ξεθυμῶναι καὶ ξεχαστεῖ.

Ὅταν παρουσιάστηκε στὴν Αὐλὴ, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος 15ος τὸν δέχτηκε μὲ κάποια ψυχρότητα. Ἀντὶ δὲ νὰ τὸν συγχωρῇ γιὰ τὸ θρίαμβὸ του, τὸν ρώτησε ξερά-ξερά: — Πῶς βρήκατε τὰ σῖκα τῆς Μινόρκας, κύριε στρατάρχα; Λένε πὸς εἶνε πολλὴ ὥραια...

Τότε ὁ Ρισελιέ, μὲ δυσκολία συγκρατῶντας τὴ λύσσα του πρὸς τοὺς παραγνώριζαν τὴν ἀξία μᾶς μεγάλης νίκης, ἡ ὁποία εἶχε συντελέσει ὥστε νὰ χάσουν οἱ Ἀγγλοὶ τὴν κυριαρχία τους στὴ Μεσόγειο, ἀπάντησε μὲ βρος ἀδιάρφορο στὸ βασιλεῖα, πρὸς ἕνα ἔξαιρετικὰ λιχουδῆς, ὅτι εἶχε γεμίσει μερικὰ καλάθια σῖκα, ἐπιτηδες γι' αὐτὸν, μὰ ἄσπασαν τόσον καιρὸ πρὸς εἶναι στὴν Προβηγκία.

— Κοίμα! εἰτε λογοπαίζοντας ὁ Λουδοβίκος 15ος, ἂν ἤξερα πὸς εἶχατε μᾶζ' ἄσπασ τὸν... κα ρ π ο υ ς τῆς νίκης σας, δὲν θὰ σὰς διέτασσα νὰ ἐπιθεωρήσετε τὶς φρουρὰς...

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1757, ἕνα βράδυ καθὼς ὁ βασιλεὺς ἐτοιμαζόταν ν' ἀνεβῆ στὸ ἀμάξι του γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ ἀνάκτορον τοῦ Τριανόν, ἔξαφνα κάποιος ἀγνωστος, παραμερίζοντας τοὺς φρουροὺς, ὤρμησε ἐναντίον του, τὸν χτύπησε καὶ ἔξαραιότισκε.

— Πρίγκηψ, εἶπε τότε ὁ Λουδοβίκος 15ος στὸ γιὸ τοῦ πρὸς βρισκόταν δίπλα του, μὴ κατάφεραν μὴ δυνατὴ γοηθία.

Μά, ὅταν ἔφερε τὸ χερὶ του στὸ πλεῦρό του, τὸ τράβηξε καταματωμένο.

Τὸ τραυμὰ τοῦ βασιλέως ἦταν πράγματι πολὺ σοβαρὸ, σχεδὸν θανατόμοιο. Κάποιος Νταμιένς, ἕνας ἡμιπαράφορον θρησκομανῆς, εἶχε ἀποπειραθῆ νὰ τὸν δολοφονήσῃ.

Γύρω ἀπ' τὸ κρεβάτι τοῦ βασιλέως, ἐπανεληφθησαν τότε ἡ ἴδιες σκηνὲς πρὸς εἶναι διαδροματιετικὴ καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀσθενείας του στὸ Μέντ. Οἱ πρίγκηπες εἶχαν συγκεντρωθῆ γύρω του καί, ἐπιφελοῦμενοι τῆς εὐκαιρίας, ἔκαναν ὅτι μπόρουσαν γιὰ νὰ τὸν πείσουν νὰ διώξῃ τὴν Πομπαδόρ. Ὁ Λουδοβίκος, ὁ ὁποῖος ἔτρεπε μὲ τὴν ἰ-

δέα ὅτι θὰ πέθαινε ἀμαρτωλὸς, δὲν ἐπρόφερε περὶ αὐτὸ τὸνομὰ τῆς καί, ὅσους ἢ φίλον του θέλησε νὰ τὸν δῆ, ἀρνήθηκε κατηγορηματικὰ νὰ τὴ δεχθῆ. Ἐγκαταλειμμένη περὶ ἀπ' ὄλους ἡ πρόφη πανισχυρῆ εὐνοουμένη εἶχε κλειστῆ στὰ διαμερίσματά της καὶ περιέμενε μὲ ἀγωνία τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων. Συγχρόνως καὶ αὐτοὶ οἱ καλύτεροι φίλοι τῆς τῆ συμβούλευσαν νὰ φύγῃ μόνη τῆς ἀπ' τ' ἀνάκτορον, γιὰτί, ἂν ὁ βασιλεὺς πέθαινε, οἱ πρίγκηπες θὰ τὴν ἐδιώχναν κακὴν κακῶς.

Τότε ὁ Ρισελιέ, παίζοντας περὶ τὸ τελευταῖον του καί, ἀνέβηκε μιά νύχτα κρυφὰ στὰ διαμερίσματά της κ. Πομπαδόρ καὶ στὴ στιγμὴ πρὸς εἶναι τὴν ἐγκατέλειπαν, αὐτὸς, ὁ χειρότερος ἐχθρὸς τῆς, τῆς προσέφερε τὴν ἀφοσίωσιν του καὶ τὴν ὑποστήριξιν του.

Ἡ Πομπαδόρ δὲν ἦταν κοιτῆ γιὰ νὰ μὴν καταλάβῃ τὴν πονηρία τοῦ Ρισελιέ. Ὅστόσο συγχινῆθηκε μὲ τὸ διάβημά του καί, ὅταν ὁ βασιλεὺς, παρ' ἐλπίδα, ἄρχισε ν' ἀναρρονοῦν καὶ ἀνέθεσε στὸ Ρισελιέ κάποια σπουδαία ἀποστολὴ, δὲν ἔφερε καμμία ἀντίρροσι.

Ἡ συμφορῶσις τῶν δύο παλαιῶν ἀντιπάλων ἐπῆρε ἐπίσημον χαρακτῆρα καὶ ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἔτρεπε τότε πρὸς τὴ Πομπαδόρ περισσότερο ἀφοσίωσιν ἀπὸ ποτὲ, ἦταν κατενθουσιασμένος.

Συγχρόνως ὁ λαὸς, θαυμαζόμενος ἀπὸ τοὺς θριαμβοὺς τοῦ Ρισελιέ, ἦταν κατενθουσιασμένος μᾶζ' του καὶ δὲν ἔπαυε νὰ προβαίνει σ' ἐνθουσιάζεις ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδηλώσεις. Ὁ στρατάρχης ἔλλειπε ὅτι ἡ εὐνοια αὐτῆ τοῦ λαοῦ θὰ συντελοῦσε ὥστε νὰ τὸν ἀνατεθῆ ἡ ἀρχιστρατηγία κατὰ τὴν προσεχῆ ἐκστρατεία κατὰ τοῦ Ἀνωβέρου, πρὸς ἀποτελοῦσε τὴ σπουδαιότερη κτῆσιν τῶν Ἀγγλων.

Μά, παρὰ τὶς ἐλπίδες του, ἡ ἀρχιστρατηγία ἀνετέθη στὸ στρατάρχην ντ' Ἔστρέ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε στὴν ἀρχὴ δὲν τὰ καλύτερα καὶ τόσο καλὰ. Περνοῦσε ὁ καιρὸς χωρὶς νὰ φέρῃ κανένα ἀποτελεσμα. Τότε ὁ βασιλεὺς, ἐνεκρινόμενος, ἀποφάσισε ν' ἀναβῆ τὴν ἀρχιστρατηγία στὸ Ρισελιέ. Μὰ ὁ στρατάρχης ντ' Ἔστρέ, μαθαίνοντας τὴ δυσμένειά του, ἀποφάσισε νὰ δρῶσιν καί, πράγματι, κατόρθωσε νὰ καταγάγῃ μιά θριαμβευτικὴ νίκη κατὰ τῶν Ἀγγλων στὸ Χάστεμουν.

Τότε ὁ λαὸς, ἐμπετάβλητος ὡς πᾶντα, καὶ ἐξινῶντας τοὺς θριαμβοὺς τοῦ Ρισελιέ, ἄρχισε νὰ τὸν εἰρωνεύεται μὲ σατυρικὰ τραγούδια, ὅπως τὸ παρακάτω:

Ὁ ντ' Ἔστρέ κ' ὁ Ρισελιέ
Κι' ὁμως... κ' ὁμως μεταξύ
εἶν' γενναῖοι πολεμάρχοι
μὰ διαφορὰ ὑπάρχει:
καὶ χαρὰ στὴ χώρα ποῦχει
Ὁ ἕνας τοὺς ἐχθροὺς νικεῖ
σὰν αὐτοὺς ἀρχιστρατηγούς!
κ' ὁ ἄλλος τοὺς φτωχοὺς... συζύγους!

Ὅστόσο, παρὰ τὴ νίκη τοῦ ντ' Ἔστρέ, ὁ βασιλεὺς ἐπέμενε στὴν ἀντικατάστασιν του καὶ ὁ Ρισελιέ ἔφυγε ἀπ' τὸ Παρίσι γιὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀρχιστρατηγία.

Καὶ τὴ φορὰ αὐτῆ, ὁ Ρισελιέ ἔκανε θαύματα στὸν πόλεμον. Κατατρόπωσε τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀγγίλου δυνάως τοῦ Κοῦμπερλαντ, τὸν πολιορκῆσε κατὰ τὸν Κλῶστερσεβεν καὶ τὸν ἀνάγκασε στὸ τέλος νὰ παραδοθῆ.

Ἡ ὁρμὴ του ἦταν ἀσυγκράτητη. Εἶχε φτάσει ὡς τὴ Λορδὸν καὶ θὰ τὴν κυριεῖε καὶ αὐτὴ ἀσφαλῶς, ἂν ἐντομεταξὺ δὲν ἔφτανε ὁ χειμῶνας. Τὰ στρατεύματά του εἶχαν μείνει περὶ χωρὶς τροφίμα, χωρὶς πολεμοφόδια. Τοῦ κάκου δὲ ὁ Ρισελιέ ἰκέτευε τὴν Αὐλὴ τῶν Βερσαλλίων νὰ τὸν ἀνεφοδιάσῃ, γιὰ νὰ μπόρῃ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐκστρατεία του.

Ἡ Πομπαδόρ, ἡ ὁποία εἶχε ἀρχίσει πάλι νὰ τὸν ζηλεύῃ γιὰ τὴ δόξα του, ἔκανε ὅτι μπόρουσε γιὰ νὰ μὴ τοῦ στεί-

λουν τίποτε. Τότε καὶ ὁ Ρισελιέ ἐγκατέλειψε καὶ τὴν ἐκστρατεία του καὶ τὸ ἀνάκτορον του καὶ ξαναγύρισε στὸ Παρίσι.

Μὰ μῶλις ἔφυγε αὐτοῦ, τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα ἔπαθαν ἀλλεπάλληλες καταστροφές, τῶν ὁποίων τὴν εὐθύνη οἱ ἐχθροὶ του προσάθησαν ν' ἀποδώσουν σ' αὐτὸν.

Ἔτσι, γυρίζοντας στὸ Παρίσι, συνάντησε μεγάλη ψυχρότητα. Τόσο ἀπ' τὴν Αὐλὴ, ὅσο καὶ ἀπ' τὸ λαὸ. Οἱ σατυρικὸι στίχοι ἐναντίον του ἔδιναν ὅτι ἔπαιρναν τότε, περισσότερο δημοτικῶ καὶ σαρκαστικῶ ἀπὸ ἄλλοτε.

Τότε ὁ Ρισελιέ, θέλοντας νὰ ξεχασθῆ κάπως τὸ πρᾶγμα, ἔφυγε γιὰ τὸ Μπροντῶ, τοῦ ὁποίου ἦταν κυβερνήτης.

Μὰ θέλοντας νὰ δόσῃ κατὰ τὸ θριαμβευτικὸν στὴν ἀποχώρησιν του αὐτῆ, ἔκανε τὴν εἰσοδὸν του στὸ Μπροντῶ σὰν νὰ γυρίσει νικητῆς.

Ὅλα τὰ καράβια τοῦ Ἰμανοῦ εἶχαν σηματοδοτηθῆ καὶ ἐρχίναν κανονοβολισμοὺς πρὸς τὴν ἰκίον. Μιά θριαμβευτικὴ ἀψις εἶχε σπῆθῆ στὴν κεντρικὴ ὁδὸ τῆς πόλεως καὶ ὅλα τὰ σπῆτια τῆς εἶχαν διασκορπισθῆ μὲ γυρολάντες ἀπὸ λουλούδια. Λαμπροστόλιστοι ἀκόλουθοι τὸν συνόδευαν καὶ τὸ ἀμάξι του ἔλαμπε ὅλο ἀπ' τὰ χρυσάφια.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

